

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 „ — „
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 12 frt — kr.
 Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apácza n. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, szeptember 22.

A kisipar támogatása.

Valahára annyira jutottunk, hogy a pusztai ígéreteknél egyebet is jegyezhetünk fel.

Két évtized óta a merkantil-liberális arany korszakában kormányférfiaink igazán érkeke sem volt az országnak két legvitálisabb eleme, a mezőgazdaság és a kisipar iránt. A nagytőke, a nagyipar és a nagykereskedelem érdekeit szolgálta a hatalmon levő szabadelvű párt, a kormányférfiak és a törvényhozás egyaránt.

Bankokat alapítottak, viczinálisokat építettek, gyárakat állítottak, — ellenben a földet mobilizálták, az ingatlant ingóvá tették, a földre és az iparra pedig elviselhetetlen adókat róttak.

Mikor ennek a lelketlen, önző rendszernek pusztításai már nemcsak szórványosan, hanem általánosan mutatkoztak, a gentry tönkre ment, a kisgazda birtoka előtt megütötte a végrehajtó a dobot s az iparos ott hagyta műhelyét és beállt kubikosnak vagy napszámosnak a kőművesek mellé és akadtak egyes nemesen érző emberek, a kik megindították a mozgalmat a kis emberek megmentésére, szövetkezeteket alakítottak, a kisiparnak segítséget, a munkásnak védelmet kértek, — kikiáltották őket a tőke ellenségeinek

s olyanoknak tüntették fel, a kik ellenségei és akadályai a nemzeteket boldogító gazdasági haladásnak, sőt rájuk fogták, hogy szitják az elégedetlenséget és elősegítik a szociálizmust.

Később, mikor már nem lehetett szemmet hunyni a bajok előtt s a nyomorúság hangosabbakká és követelőzőbbé tette az embereket, a kormányférfiak beismerték ugyan a bajokat, de nem mutattak semmi hajlandóságot azok gyógyítására.

Tisza egyszerűen tagadta, hogy Magyarországon társadalmi bajok lennének, — Bánffy pedig bevallotta, hogy nem ismeri a szociális kérdést.

Jött azután az ígéret korszaka. Wekerle és társai annyit ígértek, hogy ha tizedrészét beváltották volna, hazugság lenne a Szemere mondása: Nem boldog a magyar.

Az új kabinet nem kevésbé volt bőkezű az ígéretekben, — mint dús penziót élvező elődjei. De az ígéretek beváltásában — úgy látszik — előnyösen elűt azoktól. Széll a belügyek, Darányi a földművelés, Hegedüs az ipar és kereskedelem terén eleget megvalósítottak már azokból, a miket ígértek, mikor elfoglalták azokat a piros bársony székeket.

Legujabban arról értesülünk, hogy Hegedüs miniszter alaposan hozzá látott, a mit programbeszédében ígért, a kisipar támogatásához.

Kilencz új ipar szövetkezetet létesített s

valamennyit szoros kapcsolatba hozta a központtal s egyuttal gondoskodott róla, hogy azokat életképesekké tegye. A rutén, erdélyi, alföldi és dunántúli iparszövetkezeteknek mintegy 150,000 frtot engedélyezett az állam terhére. Az iparmuzeum épületét 250,000 frttal kibővíti, hogy a kisipar technikai fejlesztésének országos központja legyen. Központi munkaműhelyeket létesít, a hol olcsóbban kapjanak megfelelő és egészséges műhelyt, jutányosan nyerjenek motorikus erőt, sőt gépeket is bérelhessenek. A hadügyminiszternél kivitte, hogy a hadsereg bórnemű szükségleteinek negyed részét a magyar kisiparosok kaphassák meg. Munkaközvetítő intézetet állít fel a fővárosban, melyre 15,000 frtot szánt s kieszközölte a főváros hozzájárulását.

Mindezek okos, czélszerű dolgok, melyeknek kétségkívül sok hasznát látja majd a kisipar.

Csak tovább a megkezdett úton!

Az osztrák válság.

Bécsből jelentik: Ma délelőtt gyűltek össze az osztrák ellenzéki pártok vezérférfiai, hogy megbeszéljék, vajjon eleget tegyenek-e dr. Fuchs meghívásának, vagy sem. Bár a tanácskozás még folyik és így határozatot nem hoztak, már e pillanatban is biztosra lehet venni, hogy az ellenzéki pártok nem fognak eleget tenni e meghívásnak és dr. Fuchs missziója máris meghiúsultnak tekinthető. Wolf, az ismert Schönerer-párti képviselő, nyílt levélben adta tudtára

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A második asszony.

Irta: Deér.

Dombrády Tamás felesége haldoklott. A még fiatal férj ott ült neje ágya mellett s leste a fiatal, szenvedő asszonynak minden mozdulatát.

A fiatal asszony mozdulatlanul feküdt a hófehér párnák közt. Arcán már ott ült a halál sápadtsága, egész valóján meglátszott, hogy már nagyon kevés benne az élet.

Férje remegve, halványan ült mellette. Ha a beteg egy pillanatra megmozdult, odahajolt hozzá, mintha azt várta volna, hogy egy utolsó Isten hozzád-ot mond neki.

A beteg asszony felnyitotta szemét. Tekintetét révedezve hordozta körül s mikor férjét megpillantotta, még mosolygott is. Olyan volt e mosoly, mint a bucsuzó őszi napsugár.

Dombrády odahajolt feleségéhez. Az megátfonta férje nyakát s halk, alig hallható hangon suttogott hozzá.

— Tamás, édes férjem, én itt hagyok, érzem. Fáj a válás nagyon, mert nagyon szerettelek. De meg kell lenni. Egyet ígér meg csak, akkor nyugodtan halok meg.

Itt elakadt az asszony szava. Kimerülten dőlt vissza párnáira.

Férje átkarolta s úgy szólt hozzá zokogástól elfojtott beczézzgető hangon.

— Édes angyalom, ne busulj. Hiszen mi lesz életem nélküled? Te voltál mindenem . . .

Többet is akart mondani, de az asszony nem engedte.

— Hagyd el Tamás — mondta elhaló hangon — ne nehezsük az utolsó perczeket . . . Igérd meg, hogy nem házasodol többet. Irtozom a gondolattól, hogy helyemet egykor más asszony foglalja el.

A férfi alig tudta elfojtani zokogását. Könnyei előtörtek, de azért elég erős, határozott hangon válaszolt beteg feleségének.

— Édesem, ígérem, fogadom, hogy csak te lesz mindig egyetlen gondolatom, egyetlen szerelmem.

Talán többet is mondott volna, de érezte, mint nehezedik karjaira — halott felesége.

Most már szabad volt sirnia. És az erős, hatalmas férfi odaborult a halott asszonyra és úgy siratta azt, ki neki üdvössége, boldogsága, mindene volt.

— Miért hagytaál itt? — zokogta a férfi . . . Mi lesz belőlem nélküled! . . . Hisz annyira szerettelek! . . . Csak a te emlékednek fogok élni. Gyászolni foglak mindig s verjen meg az Isten, ha valaha más nő képét hordanám szivemben!

Szegény ember, bizonyára nem gondolta ekkor, milyen korán volt az Isten verését lekérni.

* * *

Mindenki csodálkozott azon, hogy a még fiatal Dombrády mily visszavonult, magányos életet él felesége halála óta. Azt tudták, hogy rajongva szerették egymást, de azért mégis fölösleges egy halottért annyira megvonni magától az embernek mindent, — mondták ismerősei Dombrádynak.

Mindhiába. — Az özvegy férj kerülte a társaságokat. Otthon volt mindig s egyetlen boldogsága, vigasza az volt, ha ott ülhetett a mellett a viola virágos sirhalom mellett s ott elsirhatta bánatát.

Mégis jött azért idő, mikor ott kellett hagynia magányát. Valami ügyes-bajos dolga miatt a fővárosba kellett mennie.

Ott aztán találkozott régi ismerőseivel, barátaival, kik örömmel üdvözölték, hogy újra látni engedi magát. Dombrády szomoruan mosolygott.

— Hagyjatok fiuk! Nem mulatni jöttem. Dolgom akadt s aztán megyek vissza újra remetének.

De hát mégsem engedték el úgy, hogy legalább egy estét velük ne töltsön. Dombrády engedett a sok huzavonának s barátaival vacsorált. Aztán valami mulatóhelyre ment velük.

Fuschsnak, hogy nem vesz részt a pártközi értekezleten, mert nem ül egy asztalnál olyan emberrel, aki a Badeni-éra alatt tagja volt a képviselőház elnökségének. — A Thun-kormány bukását itt már befejezett dolognak tartják és felmentését a jövő hét elejére várják.

Kapunyitás előtt.

Nyolcznap mulva megnyílnak a képviselőház kapui. Perczel Dezső, a képviselőház elnöke a napokban Rátóton járt a miniszterelnöknél és e látogatásnak célja kétségtelenül összefügg a Ház őszi munkaprogramjának megállapításával. A munkaprogram végleges megállapítása a legközelebbi miniszteri tanácskozáson fog megtörténni és a miniszterelnök már az ülések alkalmával előterjesztést fog eziránt tenni a Háznak.

Az már bizonyos, hogy a képviselőház vitáit a Hentzi-ügy fogja bevezetni. Az első interpellációs napon Kossuth Ferencz és valószínűleg Eötvös Károly, intéznek kérdést eziránt a miniszterelnökhöz. Am ez az ügy az interpellációra adandó válaszokkal távol se lesz elintézve. Az igazi vita e kérdésben a kérvények tárgyalása alkalmával fog kifejlődni. De meg fog ujulni a Ház későbbi tárgyalásain, nevezetesen a véderőtörvény, az ujonczozási törvény és a költségvetés tárgyalásain.

Az őszi ülészakban elintézendő fontosabb ügyek egyébiránt ezek:

1. A horvát pénzügyi egyezség megújítása, melynek céljából a szünet előtt kiküldött regnikoláris bizottságok még e hónap végén megkezdik tárgyalásaikat.

2. Az 1900. évi állami költségvetés, melynek összeállításán a pénzügyminiszteriumban most dolgoznak. Hir szerint a költségvetést már október első felében a Ház elé terjesztik, hogy előzetes tárgyalását a pénzügyi bizottság jókor megkezdhesse. A közös kiadásokat, minthogy addig meg nem állapíthatók, egyelőre nem veszik fel a költségvetésbe, mint ahogy már máskor is megtörtént. Egy érdekes újítás is lesz az idei költségvetésben: az, melylyel az egyes fizetési osztályok szabatosabb betöltése utján javítják az állami tisztviselők helyzetét.

3. Az új kvóta-tárgyalás, mely célra az

országgyűlés két Házának újból meg kell választani a magyar kvóta-bizottság tagjait. A tavalyi bizottság képviselőházi tagjai a következők voltak: gróf Apponyi Albert, Falk Miksa, Hegedüs Sándor, Horánszky Nándor, Láng Lajos, Matlekovics Sándor, Pulszky Ágost, Széll Kálmán, Tisza Kálmán és Tomasics Miklós. Ez a névsor az idén már megváltozik, már azért is, mert Széll Kálmán és Hegedüs Sándor azóta a kormány tagja lett.

4. Két ujoncztvény letárgyalása. A rendszer évi ujonczmegajánlási törvényjavaslat mellett ugyanis báró Fejérváry honvédelmi miniszter már legközelebb be fog nyújtani egy törvényjavaslatot, a mely a véderőtörvény értelmében a legközelebbi tiz esztendőre megállapítja a monarchia mindenik része által szolgáltatandó ujonczok számát. A tiz év már 1898-ban lejárt; de akkor tudvalevően provizóriummal segítettek, az 1899. esztendőre meghagyva a régi törvényt. Most még újév előtt meg kell alkotni a tiz esztendőre szóló törvényt; a szünet előtt báró Fejérváry egy hozzá intézett kérdésre felelve lehetségesnek mondta, hogy az új törvényben fölemelik az ujonczok számát. Ez a kérdés könnyen adhat majd alkalmat terjedelmesebb hadügyi vitákra.

5. A házszabályok újabb módosítása, mely azáltal vált szükségessé, hogy a kuriai bíraskodásról szóló törvény folytán módosul a házszabályokban megállapított igazolási eljárás.

És végül 6-odiknak említjük a legfontosabbat: a delegációk tárgyalását. Ismeretesek a nehézségek, melyek ennek szabályos lefolyását Ausztria részéről fenyegetik s a melyek még egyik irányban sincsenek megoldva. Összefügg ezzel egy másik kérdés: a katonatisztek fizetésének emelése. Ezt a tavasszal úgy tervezték, hogy 1900. január elsejével már megkapják a tisztek a nagyobb fizetést. Ha azonban a delegációk tárgyalásai nem folyhatnak le normálisan, a fizetésemelést valószínűleg elhalasztják a jövő évre. De viszont, ha a delegáció megszavazza a közös hadsereg és tengerészet tisztjeinek fizetésemelését, a magyar országgyűlésnek is intézkednie kell, a honvédség tisztjeinek ugyanolyan fizetésjavításáról.

Szeretett volna ő is vidám, jókedvű lenni De nem tudta levetkezni lelkének fájó szomorúságát. Szíve, lelke, minden gondolata csak ott időzött annál a viola virágos sirnál. Ha pedig erre gondolt, akkor nem tudott nevetni a kaczagókkal, nem tudott mulatni a mulatókkal.

Már-már menni akart, mikor egyszerre csak élénk pir futotta át halvány arczát.

Tekintete egy leányon akadt meg, ki nem messze tőle ült egyik asztalnál néhány ur s egy éltesebb nő társaságában.

Dombrády ott feledte tekintetét azon a leányon s minél tovább nézte, annál inkább kigyuladt az arcza, annál szenvedélyesebben csillogtak máskor fénytelen szemei. Nem a bor, nem a mámor festette pirosra arczát, hanem valami megrázó, szívetrázó — öröm.

Az a leány szakasztott mása volt elhunyt feleségének. Ugyanaz az alak, ugyanaz a méléző nagy, kék szempár, ugyanaz a selymes sárga hajfonadék. Még mikor kaczagott, a hangja is ép olyan csengő volt, mint azé az asszonyé.

Ez a kaczagás aztán odanyíllalott a fiatal férfi szíve közepébe. Most már nem akart menni. Ott maradt a többiekkel és csak nézte azt a leányt. S minél tovább nézte, annál inkább érezte, mint járja át szívet valami édes, egy nélkülözött melegség.

Mióta feleségét eltemette, most érezte először az első örömet, az első boldog percet.

Az a leány visszavezette őt a boldog multba, mikor először nyílt meg szíve a boldog szerelemnek. És Dombrády érezte, mint fogja el lelkét valami erős, nagy vágyakozás, hogy újra visszaidézze a boldog multat, hogy újra végig élje azokat a mámoros, boldog órákat, melyeket örökre el akart temetni.

Nem tudott parancsolni háborgó lelkének. Fiatal volt még s hitte, hogy neki joga van boldognak lenni.

Nem is sokáig küzdött ez új érzélem, ez új szenvedély ellen. Elfeledte a haldokló feleségnek tett ígéretet, el mindent. Csak annak az egy gondolatnak élt, hogy újra boldog lehessen.

Az ismerkedés nem volt nehéz. Bemutatták a leánynak, ki örömmel fogadta.

Dombrády nem kereste, kutatta a leány multját. Talán boldogult felesége képe tünt föl előtte. Olyannak akarta látni a leányt, mint az volt s talán azért nem kérdezősködött a leányról, mert félt, hogy tán romba dől az újra épített ábránd.

Sietett a boldogság utján. Elvette a leányt, s vitte magával oda, hol egyszer már temetett mindent. Mikor hazaértek, Dombrády felvezette nejét szobába s aztán magára hagyta, hogy kissé kipihenhesse az ut fáradalmait. Ó maga meg lement a parkba. Valami úgy ütötte, úgy hajtotta arra, a virágos sirdomb felé. Nem tudott ellentállni a hívogató szónak.

S mikor újra ott térdelt a sirnál, valami csendes fájó szemrehányást érzett, mely meg-

A villamos vasut ügye.

— Nagyvárad város sűrűtő felterjesztése. —

A villamos vasut szerződése már január óta fenn van jóváhagyás végett a miniszteriumnál, de még ma sem tudjuk a sorsát, hogy miként határoz felette a miniszter.

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter csütörtöki látogatása alkalmából megígérte, hogy lehető rövid időn belül elintézi Nagyvárad ezen égető kérdését.

Nagyvárad város legutóbbi közgyűlése pedig elhatározta, hogy felterjesztésben sűrűtő meg a miniszternél az ügyet s eltelvén a folyó év, a Tröszt, a mely ajánlatával előnyt biztosított a városnak, kijöjjön az obligóból és Nagyvárad városa esetleg elessen 126,000 frttól.

A felterjesztés már elkészült a városházán s ma megy fel a miniszterhez.

A kellőleg megindokolt felterjesztés a következő:

Nagyméltóságú Miniszter Ur!

Nagyvárad város törvényhatósági Bizottsága 1898. évi márczius hó 10-én és u. a. év május hó 12-én hozott kétrédbeli határozatával a tervezett villamos vasut és villamos erőt szolgáltató telepítés iránt a »Részvénytársaság villamos és közlekedési vállalatok számára« című budapesti cég részéről beadott ajánlat elfogadása mellett ezen budapesti céggel a szerződést megkötötte.

Az ezen szerződést jóváhagyó határozatunkat Nagyméltóságod m. év december hó 3-án kelt leiratával a »Nagyváradai gőzmozdonyu közuti vaspálya részvénytársaság« által beadott felfolyamodás folytán feloldotta, elrendelvén, hogy az ügy újabb megfontolás tárgyává tétessék és annak alapján újabb közgyűlési határozatot hozzunk.

Törvényhatóságunk f. évi január 12-én és folytatva tartott ülésén az ügyet újabb megfontolás tárgyává tevén s miután a »Nagyváradai gőzmozdonyu közuti vaspályatársaság« kijelentette, hogy a város által a fentebb már említett vállalattal megkötött szerződésében foglalt jogokat és kötelezettségeket a maga részéről teljes mértékben elfogadja, Nagyméltóságodnak leiratában foglalt előnyök, illetve indokok figyelembe vételével a »Nagyváradai gőzmozdonyu közuti részvénytársaság«-gal megkötendő s beterjesztett szerződést egész terjedelmében elfogadta s kormányhatósági felülvizsgálat és megerősítés végett Nagyméltóságodhoz felterjeszteni elrendelte.

remegtette egész valóját. Még mentegette is magát.

— Bocsáss meg te édes, jó asszony! Ne tudd be vétkül, hogy újra szeretek. Hisz téged találtalak föl újra s téged szeretlek most is! Bocsáss meg . . . de nem tehetek róla, hogy szívem újra hangosabban dobog, hogy én újra boldog akarok lenni.

Az a két szomorufűz meg, mely ott buszkodott a magányos sirhalom fölött, olyan szomoruan rázta ágait.

Mintha válaszolni akart volna a férfinak. De Dombrády nem ért rá meghallgatni, mit susog a szomorú fűz. A szíve, a vére hajtotta ahhoz a másik asszonyhoz, a ki miatt elfeledte az elsőnek tett ígéretet.

* * *

Új élet kezdődött a Dombrády kastélyban. Vigság, mulatozás folyt napról-napra. Az új asszony csak a vigságot, a dinom-dánomot szerette.

Dombrády eleinte örült az asszony jókedvének. A folytonos mámorban nem jutott eszébe az a másik asszony, kinek úgy el tudta csodálni a szendességét s ki magához tudta lánczolni nagy szeretetével. Érezte a férfi, hogy akkor boldogabb volt a csendes otthonban azzal az asszonnyal, mint most ezzel az örökös mámorban.

De nem volt ereje ahhoz, hogy más életre bírja feleségét. Félt attól, hogy megszomorítja.

Közgyűlési határozatunkat a vonatkozó iratok kapcsán f. é. január 31-én Nagyméltóságodhoz felterjesztettük azon kérelemmel, hogy miután a munkákat keresztülvitelére az alkalmas idő már közel, a jóváhagyott szerződéseket **mielőbb** visszaküldeni méltóztassék.

Nagyméltóságú Miniszter Ur!

A villamos vasut mielőbbi kiépítése közgazdasági, közforgalmi, de pénzügyi szempontból is Nagyvárad városának egyik legfontosabb érdekét képezi.

Nagyvárad városában, annak szétterjedt fekvése, lakosságának száma és intelligenciája folytán egy forgalmi tényező létrehozása, már régebbi idő óta kívánatos, mondhatni nélkülözhetelenné vált; ez a szükségesség, mely lépten nyomon érezhetővé lett, szolgált kiindulási pontjával annak, miszerint a város közönsége a lépéseket mielőbb megtegye, hogy egy, a város belső személyi forgalmának könnyítését és gyorsítását célzó közlekedési eszköz mielőbb létrehozassék.

Fokozott öröm és óhajlás töltötte el a város közönségét, midőn látta, hogy a Nagyvárad városi közúti vaspálya részvénytársasággal megkötendő szerződés a városra előnyös és a mellett a város a modern technika legújabb vívmányával fogja forgalmi szükségleteit kielégíthetni; ezeknek hatása alatt terjesztette fel a város közönsége f. é. január hó 12-én kelt határozatát, a szerződés és a vonatkozó iratok kapcsán, azonnal a felelősségi idő lejártával, kérve Nagyméltóságodat, a jóváhagyott szerződéseknek mielőbbi visszaküldésére.

Daczára azonban kérelmünknek, daczára reményünknek s az azóta eltelt hosszú időnek, Nagyméltóságod határozatáról mind ez ideig tudomással nem bírunk.

A fentebb vázolt általános indokokon kívül most már olyan okok léptek előtérbe, a melyek szerint a szerződés jóváhagyásának halasztása városunkra egyenes károsodással járna.

A város főutcájának ugyanis kövezete nagyrészt használhatatlanná vált és a közlekedés lebonyolítása akadályokba ütközik; ez utczának a kikövezését mindaddig, míg a villamos vasut vágányai le nem rakatnak, csupán kétszerez kiadások mellett volnánk képesek megvalósítani.

A Bémer-téri színház környékének rendezése az ott nyitandó utcák, továbbá a pénzügyi palota előtti burkolat és járda rendezése is a villamos vasut kiépítésével elválaszthatlan szoros kapcsolatban vannak, ehhez járul, hogy a Nagyvárad városi közúti vasut r. t. által a város részére fizetendő 126,000 frt kamatait a főszámvevő jövő évi költségvetésbe felvette; — a szerződés jóváhagyásának halasztása által a

város közönsége ezen jövedelemtől elesik, ami a közköltő emelése által lenne pótolandó.

Végül a másik versenyző társaság, a »Részvénytársaság villamos és közlekedési vállalatok számára« ajánlatában félremagyarázhatlanul kijelentette, hogy amennyiben a szerződésnek végérvényes emelkedése a f. év végéig be nem következnék, jogában áll a szerződéstől visszalépni. Ezen kikötés által ezen vállalkozó a reá nézve kötelező ajánlattól felszabadulna s mi remélt előnyünket veszíthetjük.

Ezek azok az indokok, a melyek a szerződésnek soron kívüli jóváhagyását indokoltá teszik.

Nagyvárad város közönsége kéri Nagyméltóságodat, mint a közvagyon legfőbb őrét, miszerint városunk anyagi és forgalmi viszonyait rendkívül közelről érintő szerződések, melyeket f. évi január hó 31-én felterjesztettünk, soron kívül jóváhagyni és esetleg a fentforgó akadályokat elhárítani s a jóváhagyott szerződések a vonatkozó iratok kapcsán hozzánk sürgősen leküldeni méltóztassék.

Nagyvárad stb.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Szeptember 23. A Szigligeti-Társaság ülése d. u. 5 órákor.

Szeptember 24. A koldusápoló egyesület közgyűlése d. u. fél 5 órákor az egylet helyiségében.

Október 1. Papszentelés d. e. 7 órákor a székesegyházban.

*** Egészséges eszme a színházépítésénél.**
A nagyvárad épülő színházról már többször megírtuk, hogy a nézőtere éppen úgy, mint a színpad, igen kicsi lesz, szűkre van tervezve. Azt mondják különben, hogy össze lehet benne zsufolni 1036 embert. Különösen a karzat igen kicsire van tervezve, ugyannyira, hogy alig kétszáz ember férne el benne. Pedig Nagyváradnak a kétségtelen tapasztalok szerint, igen nagy karzati közönsége van. A terv szerint azonban a 2-ik emeleten levő karzat bejáratánál igen tágas foyer lenne. Ifj. *Rimanóczy* Kálmán építészé az érdem, hogy egy igen praktikus eszméje által sikerül a karzatot megnagyobbítani. A csütörtöki színelőadás *Hellmer* Herman műépítészszel megtekintették a színterületet s csak az egyik oldal karzaton,

daczára, hogy nem volt zsufolva, 150 nézőt számláltak meg. Ezután előadta ifj. *Rimanóczy* Kálmán azon tervét, hogy a 2-ik emeleten levő karzati bejáró czélszerű átalakításával, a különben sem szükséges tágas foyert kisebbre veszik s ezt a területet hozzákapcsolják a karzathoz. Ezen életrevaló eszme keresztülvitele által 200 személylyel több fér el a karzaton s az építés mivel sem kerül többbe. *Rimanóczy* nézetét teljesen helyesli *Hellmer* és minden akadály nélkül kivihetőnek tartja. Így aztán 1236 néző fér el az új színházban.

*** Törvényszéki kinevezés.** A nagyvárad kir. Tábla elnöke *Borsi* Imre b. ujfalu lakost díjas joggyakornokká kinevezte.

*** A gyermek-kórház birtoka.** Néhai *Sztaroveszky* Imre tudvalevőleg a kotyikleti és pelbárhidai birtokokat a nagyvárad gyermek-kórházra hagyományozta. Nagyvárad város a kórház érdekében helyesebbnek tartja, ha a birtokokat a város eladja. Hétfőn lesz a kotyikleti birtok árverése a helyszínén, a melyre a város részéről *Dús* László városi főügyész és *Komlóssy* József gazd. tanácsnok fognak résztvenni.

*** Alkotmányos élet a főreáliskolában.**
A főreáliskola »*Arany János*« önképző körében tegnap voltak a választások s a tisztikart a következőleg alakították meg. Elnök: *Fried* Lőrincz VIII. o. t. Titkár: *Rippner* D. VIII. o. t. Főjegyző: *Zsirkai* J. VIII. o. t. I. aljegyző: *Schwarz* S. VII. o. t. II. aljegyző: *Ritter* D. VI. o. t. Könyvtáros: *Goldstein* K. VII. o. t. Pénztáros: *Grósz* A. VII. o. t.

*** Jóváhagyott alapszabályok.** A belügyminiszter a *katholikus sajtót támogató egyesület* s a *hodonyi rom. kath. templom építő egyesület* alapszabályait a bemutatási záradékkal ellátta.

*** Kinevezés.** A nagyvárad m. kir. pénzügyigazgatóság *Jemy* István díjnokot m. kir. pénzügyi kezelési gyakornokká kinevezte.

*** Tóth Ferencz temetése.** Nagy részvét nyilvánítása mellett ment végbe tegnap délelőtt *Tóth* Ferencz temetése posta-utcai lakásáról. A temetési szertartást a háznál *Csák* Máté, a temetőben *Sulyok* István ev. ref. lelkészek végezték s az ev. ref. egyház énekkara gyászenéket adott elő. A diszes ravatalt a nagyszámu rokonságon kívül igen számosan vették körül. Ott voltak a többek közt: *Des Echerolles* Kruspér Károly, *Mezey* Mihály, *Miskolc* Barnabás, *Sal* Ferencz, dr. *Márkus* László, *Szokol* Tamás, *Sonnenfeld* Zsigmond, dr. *Kiss* Elek, *Rimler* Károly, *Bertsey* György, *Nagy* Lajos, *Tóth* Zsigmond, *Élő* János, *Sztankovits* János, *Kugler* Ferencz és még számosan. A diszes koszorú-kocsi telve volt a szebbnél-szebb koszorúkkal, melyeknek szalag feliratai a következők voltak:

Bánatos neje — felejthetetlen férjének.
Mari — Forrón szeretett édes atyámnak. Erzsé és Jani — Legjobb édes apának. Róza és Károly — Felejthetetlen édes apámnak. Irma és Kálmán — Forrón szeretett édes atyámnak. Juliska és Józsi — Szeretett atyámnak. Feri — Édes atyámnak. Hálás unokái — Legjobb nagyapának. Özv. *Huzella* Mátyásné — Részvét és tisztelet jeléül. A *Bosznay*-család — Kedves nászunknak és Feri bácsinak. A *Juhász*-család — Szeretett testvér és nagybátyjának. Özv. *Lengyel* Károlyné — A szeretett jó testvérnek. Mili és Károly — részvétük jeléül. Irén és Zsiga — A jó Feri bácsinak. Az *Aliquander*-család — Tisztelete jeléül. *Tóth* Ferencz urnak — A czég alkalmazottjai és munkásai kegyeletök jeléül. A debreczeni iparos ifjak önképző egylete — Tisztelet jeléül. *Kádár* Gyula és neje — Ószinte részvéttel. stb.

A diszes temetést *Weiszlovits* Adolf és fia végezte a legnagyobb rendben és pontossággal.

Aztán meg szerettem s erősen hitte, hogy az asszony is szereti. Ezért a szerelemért aztán engedte, hogy éljen úgy, a hogy neki tetszik.

Lassan-lassan aztán egészen megszokta az örökös mámort. Nem gondolt semmivel, csak feleségével, meg annak szeszélyeivel. Tehetett vele az asszony, amit akart. Egy csókjáért, egy öleléseért *Dombrády* mindent megtett volna.

Mikor aztán tudtára adták, hogy milyen drágák neki az asszony csókjai, akkor már késő volt. Akkor már a dobót ütötték meg a *Dombrády* kastély előtt.

Elvittek aztán mindent, ami *Dombrády* volt. A férfi az első pillanatban kétségbeesett. De volt még lelkében egy szikra a régi férfias jellemből, ami aztán nem engedte kétségbeesni.

— Eh mit! — vigasztalta magát, — férfi vagyok, tudok dolgozni. Van egy szerető lélek, ki enyém maradt s a kiért érdemes dolgoznom.

Ez a gondolat megvigasztalta. Még örült is annak, hogy ezután új életet kezdhet. Csak a feleségének fog élni, azért fog dolgozni. Milyen boldogság lesz aztán az, ha az asszony kétszeresen fogja szeretni őt azért, hogy tud érte fáradni, küzdeni.

Nyugodtan, csaknem örömmel sietett feleségéhez, hogy megvigasztalja. Nem találta szobájában. De talált ott helyette egy levelet. Csak ennyi volt benne.

— Azt hiszem nem tartja drágának szerelmemet. Mások már többet is fizettek érte! Isten önnel. Feledjen el s legyen boldog. — A maga kis felesége.

Dombrády valami vad, lelke-trázó kiáltást hallatott. Sokáig állt ott mozdulatlanul, mereven. Daliás termete összeesett, arczán valami fakó sáppadság terült el s szemei fénytelenül bámulták azt a kis fehér lapot.

Nagysokára kezdett csak eszmélni. Akkor felzokogott, hangos, el-elesukló zokogással s megindult kifelé, lassu, fáradt lépésekkel. Nem nézett körül, hisz itt már nem volt mit keresnie. Csak egy hely volt itt még, amelyhez egyedül csak neki volt joga. Azt kereste föl, — ott a violavirágos sirnál állt csak meg.

Ott aztán sokáig elnézte azt a fehér márvány keresztet. Aztán csak odaesett arra a kis földhányásra. Nem mozdult, csak keble zihált lázasan, csak a szive dobogott erősen. Egy-egy elfojtott, szakadozott hang tört elő kebléből.

— Megérdemltem! . . . Megvert az Isten, — mert megszegtem az eskümet . . . Hütlenn lettem hozzád . . . Bocsáss meg! . . . Itt vagyok újra s most már nem hagylak el többet . . .

Ezt a második fogadását aztán megtartotta. Másnap ott találták meg a felesége sirján.

* **Per a város ellen.** A tüzér-laktanya építéséből kifolyólag a vállalkozók által Nagyvárad városa ellen indított perben már itélt az elsőfoku bíróság. A vállalkozók: Härtl és társai ugyanis szeptember 1-sője helyett csak szeptember 25-én adták át a laktanyát s abba 26-án költözött be a tüzérség. A szerződés szerint pedig minden egy napi késedelemért 500 frt megfizetésére kötelezte magát a vállalat. Azonkívül a munkákat hiányosan készítették el s a városnak kellett ezeket a saját pénz-tára terhére elkészíttetni. Mindezekért a város visszatartott a vállalatnak kifizetendő összegből 50,000 frtot. Härtl és társai ezen összegért pert indított a város ellen. A bíróság az 50,000 forintból a 25 napi késedelemért 12,500 frtot megállapított Nagyvárad város javára. Szeptember 26-tól kezdve azonban semmi késedelmi időt nem számított a bíróság, mert ez időtől kezdve már fizeti a bérösszeget a katonai kincstár a városnak. A város által teljesített munkák összegére nézve a bíróság a vállalkozók által letett óvadéokra utasítja a várost. — A lefogott 50,000 frtból tehát a városnak 38,000 frtot ki kell fizetni az ítélet szerint. A városi közgyűlés határozata szerint foglalás folytán 5500 frtot letétbe kellett volna helyezni, azonban a városi pénztár ez összeget nem deponálta, tehát ezt az összeget is még ezután kell fizetni. Az első foku ítéletet a város megfelelbezi. A nagyvárad iparosoknak a vállalkozók nagyobb összeggel tartoznak s ezek a hitelezők pert indítottak a vállalat ellen. Ha a felsőbb bíróságok az első bíróság ítéletét helybenhagyják, valószínűleg hozzájutnak iparosaink követeléseikhez.

* **Szökés az adóval.** A kisházai körjegyzőség segédje *Kaizl* Ödön perjámosi illetőségű fiatal ember a múlt hét elején főnöke, *Ormay Géza* körjegyző távollétében eltűnt nyomtalanul a községből és a vizsgálat alkalmával kiderült, hogy vele tűnt el mintegy 135 frt beszedett kincstári adó is. A csendőrség nyomozására indult és pár nap múlva Tenkén sikerült felfedezni nagy dinom-dánom közepette. A könnyelmű fiatal embert bekisérték a tenkei járás-bírósághoz, ahol türelmesen beismerte tettét s azt is, hogy az elikkasztott pénzt Tenkén mulatta el.

* **Szabadságharcz szobor leleplezés.** *Selmeczabányán* díszes ércszobrot emeltek a szabadságharcz emlékére. A leleplezés október hó 8-án nagy ünnepségek mellett megy végbe, amelyre Biharvármegyét és Nagyvárad városát is meghívta a rendező-bizottság.

* **Népmagyarosítás.** *Slésinger* Manó, Pál és györgy vezetéknevüket *Selényi*-re magyarosították.

* **Tiltakozás a rituális vérvád ellen.** A ki az elmúlt héten a bécsi s osztrák lapokat nézegette, nap mint nap hasáb, oldallapokra terjedő tudósításokat talál benne a kuttenbergi törvényszéki tárgyalásról és azután éles vitát a zsidó rituális gyilkosságokról. E vitában természetesen előkerült *Freimut* Bernadin történelmi könyve is. Az ügy pedig, melynek kapcsán ezen iszonyatos dolgok előkerültek — a polnai gyilkosság. *Leopold Hilsner* polnai zsidó cipész még a nyár elején meggyilkolta *Hruza* Agnes varróleányt. Annak idején mi is hoztuk e gyilkosság híreit. A kuttenbergi törvényszék öt napon keresztül tárgyalta e gyilkosság ügyét és *Leopold Hilsner* cipészt egyhangulag kötélt általi halálra ítélte. A vizsgálat folyamán oly tények kerültek nyilvánosságra, melyekből azt következtetik, hogy tulajdonképen rituális gyilkosság forog fenn. A meggyilkolt leánynak ugyanis nyaka volt keresztül metszve, a gyilkosság helyszínén azonban legkisebb vérfolt

sem volt található, a gyilkos véres ruháit és a kést pedig egy régi izraelita imaházban találták meg elrejtve. Mindezek vizsgálati adatok, melyek alapján az esküdtszék ítéletet hozott. A bécsi izraelita hitközség most tiltakozó feliratot küldött az osztrák miniszterelnök és igazságügy-miniszterhez, melyben határozottan tiltakozik ama vád ellen, hogy a zsidóság, vagy annak valamely szektája a rituális gyilkosságot, vagy keresztény embervérnek rituális használatát tanítja, vagy bármikor tanította s gyakorolta volna.

* **A Szegedi kiállítás költségei.** A szegedi mezőgazdasági kiállítás elszállásolási költségeinek fedezésére Szeged mai közgyűlése 2500 forintot szavazott meg. A városnak a kiállításra fordított költségei most már meghaladják a tízezer forintot.

* **Az issaszeghi honvédszobor ügye.** Ezt az odiosus ügyet heteken át tárgyalta az ország sajtója. A hős honvédek emlékére fillérenként összeadogatott összeg kezelése körül tudvalevőleg némi bajok merültek fel, sőt az egész gyűjtés s vele a szobor létesítésének szép terve is megakadt. E miatt feljelentés is tétetett *Tisza* László védnök ellen, de a vádat elejtették. Most arról érkezik hír, hogy az ügy ismét feléledt. A vizsgálat tovább folytatására vall az a körülmény, hogy a bíróság a kibocsájtott gyűjtőveket egyesektől és testületektől hivatalosan bekéri. Arról értesülünk, hogy a biharmegyei és nagyvárad 48-as honvéd-egylet is kapott a központból felszólítást a gyűjtőív beküldésére. A hazafias közvélemény csak megelégedéssel vehet tudomásul minden olyan lépést, melylyel ezt a komplikált ügyet rendezni s ezzel hős honvédeink véres haditetteit megörökítő szobor ügyét a megvalósulás stádiumába juttatni iparkodnak azok, a kiken a dolog áll, mely mindenkinek a szívében fekszik.

* **A hizók ára.** *Csongrádi* Sándor könnyelműen 8 drb. hizott sertést bizott *Vörösmarti* Imre komádi lakos kezére, hogy azt adja el a vásáron. *Vörösmarti* be is hajtotta a hizókat a nagyváradai hetivásárra s el is adta 700 frtéért. A mint utközben a 7 drb. ropogós százast át meg átszámolgatta, nagyon csábítólag hatott rá s elhatározta, hogy elvesziti egyszerűen őket, azaz, hogy csak *Csongrádinak* mondja, hogy elveszett. Ugy is történt.

Beállított nagy szomorúsággal *Csongrádihoz*. — No milyen volt a vásár? kérdezte *Csongrádi* uram markát dörzsölve.

— Hát jó is, meg nem is.

— Hogy, hogy?

— Bizony komám uram kiesett a szűrőm nyjából a hizók ára. El ne menjek ebből az álló helyemből, ha nem úgy történt.

Csongrádi éktelen dühre gerjedt ennek hallatára, hanem nem esett a feje lágyára.

— Hazudik kend, *Vörösmarti* uram, hanem majd végire járok én a hazugságának! — tájékozott *Csongrádi* s a csendőrökhöz ment feladni a hülsen sáfárt. A zsákból most már *Vörösmarti* uram csak kinos vallomások után jutott ki. Meg volt bizony a hét darab százast, még pedig *Vörösmarti* uram szalmamának egy rejték helyén eldugva, eleget is pirult, míg a jukból egyenként előkotorászták mind a hetet.

* **A gyermeke után.** Ujpesten tegnapelőtt szomorú módon pusztult el egy kis gyermek. *Demény* Zsófia 35 éves napszámosnő 14 hónapos kis leánykája az udvaron játszadozott felügyelet nélkül. Játék közben a kis gyermek közel ért a meszes gödörhöz, kívánsian belenézett s e közben elvesztvén az egyensúlyt, beleesett az oltott mészbé. Az anya messziről tanuja volt a szörnyű szerencsétlenségnek és kétségbeesett jajveszékében tört ki, mire néhány ember elősietett és hamarosan kihuzta a mészből a gyermeket. De akkor már későn volt. A szegény kis teremtes eszméletlenül állapotban volt már, mikor kimentették és mire beszállították az újpesti gróf

Károlyi-kórházba, kiadta a lelkét. A rettenetes esemény könnyen elképzelhető módon, iszonyuan hatott a szegény anyára. A szerencsétlen asszony sirva, jajveszékelve járt-kelt és tegnap nagy bánatában meg akart halni a gyermeke után. Marólugot ivott és olyan súlyos belső égési sebeket szenvedett, hogy a *Károlyi-kórházba* kellett vinni őt is.

* **Vonatösszeütközés.** Bécsben tegnap reggel 5 órakor *Baugarten* állomásnál, Bécs közelében, egy katonai vonat egy tehervonattal összeütközött. A katonai vonat a 14-ik gyalogezredet szállította, mely a manőverekről jött, hogy állomáshelyére, *Bozenba* menjen. Az összeütközés — bár a vonatok csak mérsékelt sebességgel közlekedtek, nagyon heves volt. Egy katonai személyszállító kocsit teljesen összezúzódott. Három gyalogos súlyosan megsebesült, annyira, hogy rögtön kórházba kellett őket szállítani. Kilencz komolyabban sérült meg.

* **Régi események.** A Várház-körut és Zöldfa-utca sarkán mostanában tudvalevőleg csatornaépítés folyik. Tegnap délután az ásási munkák közben a munkások rémes leltre bukkantak. Ráakadtak három emberi csontvázra. A dolgról jelentést tettek a rendőrségnek, mely megindította a vizsgálatot, bár nyilvánvaló, hogy a csontvázak már legalább 50—60 év óta voltak a földben. A csontokat bevitték az autropologiai intézetbe.

* **Elveszett óra.** Tegnapelőtt a papnevelő intézettől az olasz-i temetőben levő *Lipovniczky* sirig vezető uton egy kettős fedelű remontoir ezüst óra elveszett. Becsületes megtalálójá, ha jogos tulajdonosának, ki a papnevelőben lakik, vissza adja, megfelelő jutalomban részesül.

EGYESÜLETEK.

A Szigligeti Társaság ülése. A Szigligeti Társaság f. hó 23-án, szombaton d. u. 5 órakor ülést tart a Gazdasági és Iparbank helyiségében. *Rádl* Ödön elnök.

Igazságszolgáltatás.

Felmentett kereskedő. Még 1896 januárjában egy feljelentés érkezett *Kárpáti* Miklós zöldfa-utczai kereskedő ellen a rendőrséghez. Ezt a feljelentést *Kárpátinak* egyik volt segédje *Gut* Zsigmond tette, aki azzal vádolta *Kárpáti*t, hogy üzletében *Silbermann*tól lopott dolgok vannak s azt állította, hogy ezeket *Kárpáti* akkor vitte el *Silbermann*tól, amikor ennek az üzletében segéd volt. A vizsgálat nyomában megindult s *Papolczy* rendőr alkapitány elment a *Kárpáti* üzletébe, ahol talált is kilencz darab férfi inget s egy női fűzőt, amelyen a *Silbermann* neve volt beszöve s talált ott egy darab vásznat a *Silbermann* jegyzésével. Ezen kívül még több oly dolgot találtak ott, amelyek gyanusak voltak. *Kárpáti* így a vádlottak padjára került.

A törvényszék már előzőleg négy ízben foglalkozott az esettel, de mindannyiszor a tárgyalást elnapolták, míg végre most az ötödik tárgyalás alkalmával a törvényszék meghozta ítéletét.

A tárgyalást *Millye* Gyula kir. táblabíró vezette, a tanács tagjai voltak *Fassie* Pál és *Mikó* Gyula dr. bírák. A vádhatóságot *Korn* Lajos képviselte.

A tegnapi tárgyaláson három tanut hallgattak ki: *Gut* Zsigmondot, *Neufeld* Lajost és *Lánczi* Gusztávot.

A két első tanu régebben a *Kárpáti* üzletében volt alkalmazásban s mind a ketten igen terhelően vallottak. Azt mondják, hogy —

többször találtak reggel olyan árut az üzletben, ami este nem volt ott s hogy ezek némelyikén rajta volt a Silbermann neve is, ez a két tanu ily módon az üzletbe került áruk értékét ötszáz forinttra tette.

A harmadik tanu Láncki a vádlott mellett vallott.

A bizonyítási eljárás után a perbeszédék következtek. A kir. ügyész a vádlott bűnösségét fejtegette, kinek elítélését kérte, míg a védő felmentést kért.

A törvényszék a vádlottat hosszas tanácskozás után *felmentette* s a felmerült költségeket az állam kincstár terhére írta.

Az ítélet ellen a panaszos s a kir. ügyész felebbezett.

A háziur becsülete. Sok herce-hurczája volt a háziurával *Pálkai* Ármin szatócsnak, aki a vidékről jött a fővárosba s itt *Berényi* Márkus házában bérelt lakást és üzlethelyiséget. A háztulajdonos kiadta a kapu alját is egy kofának s ez kárára volt a szatócsnak, úgy, hogy semmikép sem tudott boldogulni. Fokozta a baját az is, hogy a felesége megbetegedett a lakásban s így a bérletet elhagyni nem akarta. A háztulajdonos és bérlője közt akkor tört ki a háborúság igazán, mikor *Pálkai* Ármin megtudta, hogy abból a summából, a mit ő a helyiség elhagyásáért az előbbi lakónak fizetett, *Berényi* is kapott 50 frtot s most ismét csak ugy akart abba beleegyezni, hogy a tönkrement ember eladhassa félig üres boltocskáját, ha megint kap egy ötvenes bankót. Amint aztán mindezek tetejébe *Berényi* valami pálinka áráért be is perelte a volt lakóját, ez mérges levelet irt neki.

— Lelketlen pénzvágó uzsorás, szőszegő gazember s más ily kifejezésekkel traktálta a háztulajdonost.

Berényi Márkus panaszára a büntető járásbírósg ma becsületsértés miatt vonta felelőségre *Pálkait*, aki elsrva sok baját, végül kész szolid bocsánatot kérni, de a háziur hajthatatlan maradt és szigorú büntetést kért reá. A bíró miután meghallgatta a panaszos ügyvédet, dr. *Bálint* Lajost is, vétkesnek nyilvánította ugyan *Pálkait*, de figyelemmel a sok enyhítő körülményre, csupán 10 forint pénzbüntetésre ítélte. Kötelezte a vádlottat a bíróság arra is, hogy az ítéletet saját költségén szőszertint közzétegye egy napilapban.

Ugy a panaszos, mint az elítélt felebbezett.

Egy sajtótárgyalás utójátéka. Ez évi június hó 30-án tárgyalta a budapesti esküdtszék *Dám* Péter mulakatos legény izgatás miatti sajtópörét. A tárgyalásra idéző végzést a vádlott a tolonczházban kapta kézhez, ahol éppen azt a 10 napi fogházat ülte le, amelyet engedély nélküli gyűjtés fejében mért rá a rendőrség, elítélve őt 100 frt pénzbüntetésre. *Dám* ezt a pénzbüntetést célszerűbbnek tartotta in natura letölteni. Az esküdtszéki tárgyalás napján délután *Boldizsár* Lőrincz rendőrtisztviselő, a tolonczházi fogház felügyelője előszólította *Dámot* s tudtára adta, hogy tolonczkocsin kell az utat a törvényszéki palotáig megtennie. *Dám* ez ellen tiltakozott s arra kérte a börtön felügyelőt, engedje meg, hogy detektiv vagy polgári rendőr kísérhesse el a tárgyalásra. *Boldizsár* ebbe sem egyezett bele, hanem rárivalt dühösen a körülálló rendőrökre:

Fogjátok meg s dobjátok be a tolonczkocsiba!

Csakis *Steiner* Ignác rendőr jószívűségének köszönhetette *Dám*, hogy a törvényszéki palotáig nem a tolonczkocsiban, hanem ennek a bakján tette meg az utat.

Igy adta elő a tényállást *Dám* s ennek alapján vizsgálat indult meg, vajjon csakugyan ugy bánt-e el vele a fogházfelügyelő. Miután a kihallgatott tanuk azt igazolták, hogy *Dám*-nak fel volt ajánlva a börtönfelügyelő részéről, hogy bérkocsit hozathat, ha van pénze s az, hogy

Boldizsár a fenti szavakat nem használta. *Dám* Péter ellen nyilvános rágalmazás vétsége miatt indították meg az ügyészség javaslatára a bűnügyi vizsgálatot. Ma volt ebben az ügyben a végtárgyalás *Agorasztó* bíró elnöklete alatt. A vádat *Mészáros* dr. kir. alügyész végezte. A vádlott, aki jelenleg a szakadkai honvédegyalogezrednél szolgál, kihallgatása folyamán bizonyítani akarta, hogy *Boldizsár* börtönfelügyelő tényleg használta vele szemben azt a kifejezést. Miután azonban ezt beváltani nem tudta, a törvényszék bűnösnek mondotta ki a rágalmazás vétségében s ezért 15 frt pénzbüntetésre ítélte *Dámot*, aki megfelebbezte az ítéletet.

Kaland a jezsuita lépcsőn. Mult hó 5-én nagy izgalmat keltett a budai részeken egy vakmerő módon elkövetett rablás híre. *Csik* Imre, a kassa-oderbergi vasut hivataloszója, a nevezett nap délelőttjén lefelé haladt a jezsuita lépcsőn kezében tartva egy 1733 forint 83 krt tartalmazó börtáskát. Midőn a lépcsőzet közepére ért, hirtelen egy férfi rohant utána, aki kikapva kezéből a táskát, azzal villámgyorsan futásnak eredt. *Csik* Imre segítség kiáltására a járőrök soraiból *Szivák* János üldözőbe vette a rablót, aki ezenközben megbotlott és elesve a táskát elejtette. *Szivák* János rávetette magát a rablóra s elkeseredett küzdelem támadt közöttük, miközben a rabló *Szivák* kezét ugy megharapta, hogy azon 8 napon belül gyógyuló seb támadt. A nagy lármára végre előkerült Kovács I. Imre nevű rendőr, aki *Idei* János közbejöttével letartóztatta a rablót. A pénztáskát *Csik* Imre mindjárt ott a helyszínen visszakapta, teljesen hiánytalanul.

A vizsgálat során kiderült, hogy a vakmerő támadó *Reitter* Alajos ácslegény volt, a ki be is ismerte tettét, csupán annak elkövetési módja tekintetében volt tagadásban. Miután *Reitter* a megtámadás alkalmával *Csik* ellen erőszakot vagy fenyegetést nem használt, a törvényszék nem rablás, hanem lopás büntetése alapján és könnyű testisértés vétsége czimén helyezte *Reittert* vád alá.

Ma tartották meg ügyében a végtárgyalást *Bakonyi* bíró elnöklete alatt. A vádhatóságot *Farkas* dr. alügyész képviselte.

A nagyvárad kir. tábla elintézt ügyei.

Előadó: *Molnár Géza.*

2734 Özv. *Németh* és t. lopás — helybenhagyva.

2735 Tirb *Kreczen* lopás — helybenhagyva.

2736 Hucz *Mikulae* s. t. hatóság elleni erőszak — fölöldva.

2737 Nagy *Balázs* lopás — helybenhagyva.

2749 *Dogyán* János s. t. hatóság elleni erőszak stb. — részben megváltoztatva.

2754 *Stán* Juon s. hatóság elleni erőszak stb. — helybenhagyva.

2755 Ifj. *B. Matula* Mitru hatóság elleni erőszak stb. — részben megváltoztatva.

2756 *Gyuró* Gábor hatóság elleni erőszak stb. — helybenhagyva.

2757 *Stána* Györgyné hatóság elleni erőszak — helybenhagyva.

2751 *Békési* József becsületsértés — visszautasítva.

2752 *Sferaille* Juon jogtalan elsajátítás — helybenhagyva.

2743 Nagy *Gáborné* rágalmazás — részben megváltoztatva.

Előadó: *Harmathy Károly.*

2498 *Petz* Flóra halált okozó testi sértés — fölöldva.

2502 Ifj. *Maris* Vaszali halált ok. testi sértés — helybenhagyva.

2503 *Valkó* Jánosné gondtl. ok. emberölés — helybenhagyva.

2504 *Pissinger* András s. t. testi sértés — helybenhagyva.

2505 *Rádai* Mester János lopás — helybenhagyva.

2506 *Rusz* Péterné lopás — visszautasítva.

2609 *Gies* Juonné becsületsértés — visszautasítva.

2628 *Bologán* Flóra hatóság elleni erőszak — részben megváltoztatva.

2629 *Hoducz* Salamon s. t. hatóság elleni erőszak — rendelet.

2722 *Szentmiklósi* Imre hiv. hatalommal való visszaélés — fölöldva.

2708 *Szakács* János rágalmazás — helybenhagyva.

2827 *Ament* Mihály testi sértés — helybenhagyva.

2828 *Toronyán* János lopás — helybenhagyva.

3652 *Kozma* Pável s. t. testi sértés — megváltoztatva.

IRODALOM.

A keresztény katolikus Anyaszentegyház rövid története. Iskolai használatra írta *Németh* Gyula. Budapest, 1899. Az esztergomi főhatóság engedelmével kiadja: a Szent István-Társulat. Ára 40 fillér. A Szent István-Társulat a mult években irodalmi pályázatot hirdetett egyes tankönyvekre, a most megjelent rövid egyháztörténelem e pályázaton nyerte el a babért. Ez a körülmény már egymaga elegendő, hogy a könyvet ugy tartalmi, mint pedagógiai és irodalmi tekintetben oly művecskének lássuk, mely méltóan tölti be azt a hézagot, melyet a Társulat pályázata betölteni kívánt. A könyv beosztása: rövid bevezető-fogalmak. I. rész. A szentlélek eljövetele. II. rész. Nagy-Konstantin megtérésétől a hitújításig. III. rész. A hitújítástól napjainkig. Az egyháztörténelmi eseményeket röviden, de élvezetesen tárgyalja. Szerzőnek célja, hogy a történelmi ismeretek által a tanuló-íjában az Egyházhöz való ragaszkodást és igaz szeretet ébresszen, szóval, hogy e tárgyból nyert ismeretekkel az ifjában a vallásos meggyőződés erősödjék és megszilárduljon. A könyvet melegen ajánljuk a magasabb fokú népoktatási intézetek hitoktatóinak becses figyelmébe. Megrendelhető a Szent István-Társulat könyvkiadó hivatalában. Budapesten, VIII. Szentkirályi utca 28. szám.

A jó pásztor egyházsónoklati folyóirat XXI-ik száma a következő változatos tartalommal jelent meg: Harangszenteléskor. Haralyi Fehér Ignác. — Szent Mihály főangy. napjára. Totola Lajos. — Esketési intelem. Maszárík Viktor. — Rózsafüzér vasárnapra. Totola Lajos — Asszisi Szt. Ferencz napja. Mészáros Kálmán. — Magyarok nagyaszoonyának ünnepére. Hajós Gábor. — Pünk. ut. XXI. vas. Németh Gellért. — Pünk. ut. XXII. vasárnap. Vincze Lajos. — Pünkösöd ut. XXIII. vasárnap. Rattmer Mihály. — Szentségimádásra: Szecsey Ferencz. — Mindszentek ünnepére. Totola Lajos. — A XVIII. évfolyamot érő veterán folyóirat előfizetés ára egész évre 4 frt. Előfizetéseket az adventől kezdődő évfolyamra már most is elfogad a szerk. Kiadóhivatal *Budapest VII. k. Csömöri-ut. 32.*

Hitelemzési munkák. Megjelent: *»Gyakorlati Hitelemzések«* a népiskola 7. osztálya számára III. kiadás *Fonyó* Pál a kath. Hitoktatás szerkesztője, jelenleg ó-becsei plébános. Óráról-órára kidolgozott praktikus hitelemzéseket nyújt a hitoktatók, népiskolai tanítók és papnövendékek használatára. Az összes püspökök melegen ajánlották egy évtized előtt első kiadását; a sajtó a legnagyobb elismeréssel szólott ugyanakkor róla; kelendősege pedig azt igazolta, hogy alig van lelkes hitoktató, kinek kezéből hiányoznék. Emeli értékét, hogy az »új elemi káté« tervezetét is nyújtja, még pedig oly elemies és népies feldolgozásban, mely csaknem minden emléttetést fölöslegessé tesz. Bolti ára 2 frt, — papnövendékek és tanítójelölteknek 1 frt 50 kr.; s kik ez összeget előlegesen beküldik, a művet keresztükötés alatt bérmentve kapják. A nagy emlékü *Ipolyi* püspök szavai szerint »egyetlen hitoktató kezéből ne hiányozzék!« . . .

Megjelent: *A »magyarozott elemi katekizmus«* 3-ik kiadása. Írta: *Fonyó* Pál, kiadja *Stampfel* Károly könyvkereskedése Pozsony. Mint hitoktatási vezérkönyv fényesen oldotta meg feladatát s ezért hazánk összes egyház-

hatóságainak ajánlatát bírja és több szempont külön dicséret sorokkal is megörvendeztette a szerzőt. Bolti ára 2 frt, — megrendelhető a kiadónál Pozsonyban.

A „*Szent Gyónáshoz először készülő ifjuságnak*“ legüdvösebb imakönyve a dustartalmu, szép papíron, tiszta nyomásu, diszes és tartós kötésű és mégis olcsó, most már a harmadik kiadásban megjelent: „*A legszentebb nap*“, vagy imák és elmélkedések a szent gyónás és áldozás napjára a buzgó kath. hívek lelki épülésére főpásztori kegyes jóváhagyással írta Fonyó Pál. A művecske 21½ ivre terjed s ötféle kiadásban kapható Stampfel K. udvari könykereskedésében Pozsonyban. Ára vászonkötésben 75 kr., diszes vászonkötésben 1 frt, bőrben 1 frt 20 kr., legfinomabb bőrötésben 3 frt, csont imitációban 2 frt 50 kr.

SZINHAZ.

Heti műsor.

Szombat: *Sulamith.*
d. u. *Királyné apródja. Megtorlás. Robinsonok,* (ste. *Sulamith.*
Vasárnap
Hétfő: *A fehér csikó.*
Kedd: *Az ördög pilulái.*
Szerda: *Sulamith.* Utolsó előadás.

A fehér csikó.

— Bemutató előadás. —

Végre a Vigszínház műsorából egy darab, melyet családok is végig nézhetnek a nélkül, hogy el kelljen tagadniok a színházban való ott létüket. Blumenthal és Kadelburg urak különben eléggé tudnak mértéket tartani a pikantéria feltalálásában, mint a Mozgó Fényképek is bizonyítják és inkább megtömik darabjaikat hig bécsi vicczel, furcsábbnál furcsább bonyodalmakat teremtenek és végre mindezek hatásának eléréséhez jó játék szükséges, hogy a szereplők ügyeskedése szellemet öntsön a darabba.

A fehér csikó is ilyen természetű vigjáték, melyet *Follinus* Aurél alkalmazott magyar színre. Meséje az, hogy egy balaton füredi fogadónak, a Fehér csikónak tüzről pattant fogadósnéja Helyre Kati (*Horváth*) a vendéget hozó gőzhajót várja s a vendégek közt várja repeső szívvel dr. Méhes Pál ügyvédet, (*Bónis*) a ki iránt gyöngéd érzellemmel viseltetik bár reménytelenül. A várva-várt egyelőre nem jön, de megjön Kraxelhuber Tóbiás pozsonyi polgár (*Vendrei*), ki leányát (*I. Vásárhelyi*) a balatoni fürdőben össze akarja boronálni számításból perbeli ellenfelének, Jámbornak Feri fiával (*Iványi*). Itt az öreg pozsonyi polgár házassági tervét azonban összekuszálta a hirtelen megérkező dr. Méhes. Udvarolni kezd a leánynak, meg is nyeri vonzalmát, Jámbor Feri pedig Bozóki magántanár (*Leővey*) leányt Klárát (*Turchányi*) nyeri meg.

A házassági terv megsemmisítése számtalan kaczagató bohóságon keresztül készül. A darabban mindenki a házasság révébe fut. Helyre Kati vendégfogadósné, mikor imádoztját vőlegénynek látja, Tóni fizető pinczérnek (*Nyárai*) nyújtja kezét.

Az előadás az egyeseknél jócskán mutatkozó szerep nemtudástól eltekintve, jó volt. *Horváth* Paula meg épen meglepetést szerzett a közönségnek, amennyiben néhány magyar nótát énekelt el nagy bravurral s játéka a tüzről pattant fogadósnét mutatta be.

Vendrei Ferencz játéka művészi színvonalu volt, ment minden tulzástól s jóízű humor volt minden szavában. Ez a szerep egyike *Vendrei* legjobb alakításainak.

Nyárai Tóni erősen megdolgozta a közönség nevető idegeit s méltóképen is adózott neki nyílt színen való tapsokban. Erős s mindig friss invenczióval játszott, mely azonban most szintén ment volt tulhajtásoktól.

Turchányi Olga, bájos kis bakfis, méltó volt a közönség erősen megnyilatkozott rokonszenvére.

Jók voltak: *Hatala* Györgyike, *Iványi* Antal, *I. Vásárhelyi* Vilma, *Bónis* Lajos, *Leővey* Leó.

Rendezés kifogástalan, diszletek meglepők, a zápor pompásan működött.

Az előadásnak volt egy lélekemelő kis epizódja is. A pikoló szerepében egyszerre kipattant a színpalak mögül ruganyosan, frissen *Fehérvári* Maresa.

A közönségnek úgy rémlett, hogy tartozik még neki valamivel. Köszönéssel, egy olyan tétért, amit nem lehet eléggé megköszönni s amit még is csak ell kell mondani akkor, a midőn azokon a deszkákon ismét vizontlátja. Pár hónapja történt még csak azokon a deszkákon, hogy rendezői ügyetlenség folytán *Fehérvári* Maresa tartatán ruhája meggyuladt s ő lobogó lánggal égve futott ki a színpalak közül, ellökődve magától pályatársnőit, — a szabadba, — hogy a színház meg ne gyulladjon. Milyen ritka lélekjelenlét s önfeláldozás!

A színpad csakugyan nem fogott tüzet, nem vált égő üszkőkké nem csak a fabódé, hanem a körülötte levő egész épülettomb, a közönség nem zuzta magát össze, nem égett össze senki, egy embernek sem lett a közönség közül semmi baja és már másnap ismét ott volt szórakozni újra a fabódében. Az pedig, aki minden tétével csak közönségének szolgált, ez alatt nehéz, kinos sebekben sinylődött hetekig, míg végre tegnap este ismét a színpadra tudott lépni.

És a közönség érezte, hogy tartozik valamivel, köszönettel vagy mivel, de nem talált haagot, módot annak kifejezésére. Hirtelen egy taps hallatszott, utána megeredt a zugó tapsvihár, — a hős leánynak szólt, *Fehérvári* Marcának. (b. i.)

Perényi Margit első fellépése Debreczenben. A debreczeni szintársulat tagjai sorában Kaposi Józsa utóda: Perényi Margit, a kolozsvári szintársulat ünnepelt szubrettje lett. E kiváló énekesnő szép hangjával, kedves játékkal, bájos megjelenésével egy csapásra meghódította a mármaroszigeti közönséget, már aláírta a Komjáthy János igazgató által megajánlott szerződést. E szerződés értelmében Perényi Margit október tizedikén foglalja el helyét a debreczeni szintársulat kebelében s másnap, október 11-én már be is mutatkozik a közönségnek. Először a Nebántsvirág operett Denise szerepében lép fel. Fellépése elé érdeklődéssel néz a közönség.

REGÉNY-CSARNOK.

A mátészalkai szinidény vége.

Írta: E. Kovács Gyula.

— Gyertek még egyszer a máté-szalkai tebernába! Látni való tehát, hogy nevezetes város. És nevezetes tovább arról is, hogy itt szaladtam meg életemben először apám előtt. Léven akkor én már színész s ő még mindig pap és kezében egy nagy sárga kampóju görbe bot. Nem kergetett. De mégis biztosabbnak tartottam — futni. Itt játsztam legelőször *Liliomfit*, *Sász Mórictot* és *Bandit* a *Csikóst*, ez utóbbit legutólszor is 1865. véletlenül ugyan itt.

Varázsoljunk oda magunkat egy pillanatra Szatmármegye Nyir-oldalának e szegény városkájába.

Különös ismertető jele, hogy nincs benne egyetlen emeletes ház sem.

Nem volt 1857-ben sem, mikor *Bandit* játsztam.

Nem volt 1878. nyarán sem, mikor már mint *Othello*, *Lear* kerültem arra és jelen valék egy református esperes választó papi gyűlésen.

Hazultoljon meg *Miska*, ha mer. Avagy emeletes házban lakott-e ott *Jászai Gábor*, a kit olyan híres embernek ismerünk mind a ketten.

Egy mindkét végén elgörbülő hosszú nagy széles utcán, jómódu magyar gazdák, nagy tajtékipipájú compossorok kényelmesen terjeszkedő földszint épületei, eper és akáczfák árnyával borított tágas udvarai hirdetik, hogy az ugynevezett kis Alföld nyilatánál vagyunk.

A jobbra-balra szépitészi bizott-ág, közmunkatanácsai felügyelet nélkül véletlen rendetlenül formálódott szük és nemszük sikátorok úfa galyai közül, szegényes külsejű házak, néha nyomoru patics falak, nádfedelű vityillók tűnnek ki, úgy féligmeddig, mintha szégyenkedve rejtenének a lombok mögé.

A nyomor képe mindig szomorú, lehangol, elkedvetlenit. 1878-ban ott jártankor mégis egész szenvedélyvel néztem e sikátorok egyikére. S ha magamban egyedül állok ott a dombon, a templom végénél talán még könnyek is olvadnak pillámra, olyan édes érzés árja fojdogálta körül szívemet.

Óh, hát mikép is lehettem volna oly kegyetlen, oly hálátlan, hogy eszembe ne jusson, hogy ezelőtt 21 évvel ama szegény vityillók egyikében, egy subájára heveredett paraszt ó-szalonnával, dercze kenyérével s az anyjoka által zsidótól hozatott boroस्कájával, mily őszinte szeretettel vendégelte meg azt a szegény éhező komédiást, ki akkor mint jó szerelmes, népművénekes repuisitarus és színlaphordó, hozzá, a »Szökött katoná« előadására sarlót, gereblyét villát kéregetni vetődött.

— Ugyan hová való? kérdé, hosszasan jártatva rajtam tekintetét.

— Nagy-Dobosra — mondtam.

— Csak nem! Ide? Ó-Pályi mellé?

— Oda, oda! felelém, Nyir-Dobosra, ha úgy jobban elhiszi!

— Már hogy mehetett vón' onnan komédiásnak valaki?! — Kinek a fia?

— Kovács Mihályné, a magyar papé.

Lehetetlen! tagadkozott felülve. Hiszen az derék ember. Sokszor láttam a Görbe Mőszí vendéglőjében. Mig Doboson lakott majd minden vásárra, régenében meg minden restoratióra bejött. A papunknál, tiszteletes Pap István uramnál is sokszor megfordult harangozó koromban. Hányszor elnéztem. Nem mondta volna arról senki, hogy pap. Urnak tartotta mindenki.

— Már látom, hogy ismeri — mondtam hiru örömtől sugározó arczczal.

Tyüh! Nézd meg már anyjok! kiáltott talpra kerekedve, ki hinné már ezt, ha nem látná?! Komédiás annak a becsületes tiszteletes urnak a fia!! Ismered te is ugy-e! Tudod, a ki egyszer a papi gyűlésen tekintetes Be . . . y urannak, a kurátornak megrázta volt azt a nagy fekete szakállát. Hej, mert fiatal korában csupa puskapor természetű volt az ura atyja! Nem tudott hova lenni bámulásában. Az anyjok pedig le nem vette volna rólam szemét a világrét.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A király Bécsben.

Bécs, szept. 22. (Saj. tud. táv.) A király ma Meránból Bécsbe érkezett. Ő Felsége elutazásakor Merveldt gróf helytartó és Spiegelfeld báró kerületi főnök jelent meg a pályaudvaron. Az uralkodó *Passeierben* környezete előtt ismétellen meglepéddel nyilatkozott az ünnep szépségeiről. Ugy hirdik, hogy október közepén Budapestre jön.

Egy püspök szélhüdése.

Esztergom, szept. 22. (Saj. tud. táv.) *Palásthy* Pál felszentelt püspököt hírneves egyházi író ma súlyos baleset érte Esztergomban. Az utcán hazamenet a 74 éves aggot szélhüdések érte s félholtan szállították lakására.

A kiegyezés törvényei.

Budapest, szept. 22. (Saj. tud. táv.) A magyar hivatalos lap holnap szünetnapja fogja közölni a kiegyezési törvényeket, míg az osztrák hivatalos lap a kiegyezési rendeleteket közli a 14. § alapján,

Bizalmatlanság a patriárchának.

Temesvár, szept. 22. (Saj. tud. táv.) A temesvári szerb papok mai ülésükön *Brankovics* György patriárchának bizalmatlanságot szavaztak.

Uj Kossuth-szobor.

Csongrád, szept. 22. (Saj. tud. táv.) Kossuth Lajos szobrának felavató ünnepélye itt f. hó 24-én fog végbe menni, melyen a függetlenségi és 48-as párt több tagja részt vesz.

Az árvíz.

Komárom, szept. 22. A Csalóköz komáromi részét a csicsói töltésszakítás következtében, a mint különben előre látható volt, a víz elöntötte. Az ár feltartására irányult erőfeszítés eredménytelen maradt. A víz egyre terjed. Sárközy főispán, miniszteri biztos, Bulyovszky műszaki tanácsos, Medveczky főmérnök most a töltések megfogására törekszenek teljes erővel. Sárközy miniszteri biztos kérésére három század hidász érkezett meg Pozsonyból a mentési munkálatok foganatosítása végett. Ladikok és mentőeszközök a veszélyeztetett helyeken mindenütt készenlétben vannak. Sárközy főispán és Ghyczy alispán bejárták a veszélyeztetett községeket. Az alispán intézkedett, hogy élelmi szerek készenlétben legyenek, mert több község élelmezéséről a hatóságoknak kell gondoskodniuk. Legnagyobb a veszély Csicsó és Füss községben. Emberélet áldozatul nem esett. Az apadás nagyon lassu. (M. T. I.)

Sikkasztások.

Arad, szept. 22. (Saj. tud. táv.) Misitz György felfüggesztett nadabi jegyző elleni vizsgálat több nagyobb sikkasztást derített ki. Váltókat is hamisított és hagyatékot sikkasztott. Ingóságait már elárverezték, de alig folyt be valami. Öt apró gyermeke van.

Bogye Joca ménesi községi bírót a hegybíró nagyszabású szőlőlopáson kapta rajta. A feljelentésre megindított vizsgálat kiderítette, hogy a katonai szálláspénzeket is elsikkasztotta a mostani manőveren.

Személyi hir.

Bécs, szept. 22. Thun gróf miniszterelnök Meránból visszaérkezett. (M. T. I.)

Dreyfus.

Páris, szept. 22. Az Aurora Zolának egy levelét közli, amelyet Dreyfusnak írt s a melyben örömet fejezi ki Dreyfus megkegyel-

mezése felett és sajnálja, hogy a rennesi ítélet nem került a semmitűszék elé. Zola bejelenti a levélben, hogy Dreyfus rehabilitása érdekében folytatni fogja a hadjáratot.

A Figaróban a lap egyik munkatársa, aki Dreyfust Avignonig kísérte, ma beszámol erről az utról. Dreyfus az Ördög-szigeten való szenvedéseiről beszélt és azt mondta, hogy Merciert rossz indulatú, becstelen embernek, Eszterházyt pedig gazembernek tartja. A rennesi haditörvényszék ítélete bámulatba ejtette, mert ellentmond a józan észnek. Áldozatnak vallja magát, de e miatt nincs benne gyűlölet. A megkegyelmezést úgy fogadja, mint fájdalma enyhítését, de eltökélt szándéka tovább küzdeni rehabilitációjáért. Dreyfus azt mondta a beszélgetés folyamán, hogy megijedt, mikor Freystattert Panizzardi táviratáról beszélni hallotta. Nem érti, hogyan lehetett ilyet tenni. Végül kijelentette, hogy Carpentrasban marad. Amíg teljesen nem rehabilitálják, nem megy ki a külföldre, nehogy azt a fogadást, amelyben ott részesül, hazája ellen irányuló megtorlásnak tekintsék. (M. T. I.)

Vasuti baleset.

Bécs, szept. 22. Az osztrák államvasutak igazgatósága jelenti: Ma reggel 1/2 órakor két összekapcsolt mozdony Hütteldorfból Matzleinsdorfba menet St. Veit állomáson hozzácsúrló dott egy berobogó katonai vonathoz, amely a »tilos«-ra fordított jelzőoszlopon tulment. Két lovász, a 14. gyalogezrednek három tartalékosa és a katonai vonat mozdonyvezetője és fűtője könnyű sérülést szenvedett. Egy ló is megsérült. (M. T. I.)

Egy hadvezér elítéltetése.

Madrid, szept. 22. A legfőbb haditanács Montejo tábornokot tartalékba helyezésre ítélte az előléptetésre való igény elvesztésével.

Az algiri zavargások.

Algir, szept. 22. Max Regis ma éjjel elhagyta az Antijuf villát és ismeretlen helyre utazott. Regisnek nyolcz társát letartóztatták.

Páris, szept. 22. A Journalnak azt táviratozzák, hogy Max Regis Spanyolországba utazott. (M. T. I.)

Török dolgok.

Konstantinápoly, szept. 22. A legutóbbi napokban számos letartóztatás történt, állítólag ifju-török üzelmek miatt.

Konstantinápoly, szept. 22. A rakodópart ügyére vonatkozó irádé még nem jelent meg. A rakodópart-társaság tegnap elzárta a semleges zónát, de a vámigazgató felszólalására újra meg kellett nyitnia. Constans francia nagykövet ma erélyes óvást adott át a portának.

Konstantinápoly, szept. 22. A görög követség e hó 12-én jegyzéket intézett a portához, a melyben kiemelte, hogy Tefik basa külügyminiszter előszóval megígérte, hogy legkésőbb szeptember 27-én újra megkezdik a konzuláris egyezményre vonatkozó tárgyalásokat, de ezt a dátumot okiratban nem említette meg. A görög követség ebben a jegyzékben óvást emel az ellen, hogy ezt az ügyet továbbá halogassák és hogy az előbbi halogatást a konferencia görög tagjainak tulajdonítsák. A jegyzék azt mondja, hogy Görögországnak a konferenciára kiküldött képviselői 1898. elején való megérkezésükkor váratlan helyzettel talál-

ták magukat szemben, a mi új utasítások beszerzését tette szükségessé. Rájuk nézve a békeszerződésnek az a pontja volt irányadó, a mely azt határozza, hogy azokat a jogokat és szabadalmakat, a melyeket a görög alattvalók épp úgy, mint más államok alattvalói, a háboru előtt élveztek, érinteni nem szabad. A porta azonban egészen más állásponttól kiindulva azt kívánta, hogy egy általa szerkesztett 55. cikkelyes tervezet kerüljön tárgyalásra. Az összes záradékok tanulmányozására a görög képviselőnek több időre volt szükségük, mint a mennyit a békeszerződésben előírtak, t. i. három hónapra. A török képviselőnek, a kiknek csak módosításokra kellett tanulmányozniuk, nem álltak ilyen akadályok útjokban, tehát a tárgyalások folytatását június hónapra tüzték ki. A jegyzék végül azt a reményt fejezte ki, hogy a tárgyalások folytatására kitűzött legújabb határidőt (szeptember 27-ét) megfogják tartani.

Tefik basa külügyminiszter erre e hó 15-én előszóval megígérte a görög követségnek, hogy a tárgyalásokat szeptember 25-én vagy 28-án újra megkezdik. (M. T. I.)

Transzvál.

London, szept. 22. A Timesnek jelenti Pretóriából tegnapi kelettel: A hatóságok erősen el vannak foglalva azzal, hogy fegyvereket szolgáltatnak ki a burghereknek. Tegnap elfogadták egy hollandus-hadtest szolgálatait. Tagadják, hogy a haderők megindultak a határ felé.

Bloemfontein, szept. 22. Oranje szabadállam törvényhozó tanácsa ma összeült. Steyn beszédet olvasott föl, a melyben sajnálja, hogy Nagy-Britannia és Transzvál között feszült a viszony. Figyelmezteti a tanács tagjait, hogy Krügernek a Milnerrel folyt bloemfonteini konferencián előterjesztett javaslatait, noha Milner elvetette őket, a szabadállamban mindenki fölöttébb előzékenyeknek tekintette. Az elnök azután visszapillantást vet a tárgyalások menetére és azt mondja, hogy Transzvált Greene angol ügyvivő félre vezette. Steyn közvetve hitszegéssel vádolja az angol kormányt és tagadja, hogy azt tanácsolta volna Transzválnak, hogy az angolok utolsó követeléseit fogadja el. A helyzet válságos. A szabadállamot szerződés kötelezi, hogy Transzvált támogassa. A tanács feladata, hogy a köztársaság további magartásáról határozzon. Semmi sem igazolja a háborut vagy Transzvál megtámadását. A meglévő differenciákat bizottság, vagy választott bíróság útján lehetne kiegyenlíteni. A háboru kigunyolása volt a vallásnak és a civilizációnak. Az elnök így fejezte be beszédét: Adjon Isten erőt a tanács tagjainak, hogy olyan határozatokat hozhassanak, a melyek nemcsak békét és jólétet vonnak maguk után, hanem az állam biztonságát is. Felszólítja a tanácsot hogy zárt ülést tartson, a mibe a tanács belegyezett. (M. T. I.)

KÖZGAZDASÁG.

Az osztálysorsjáték mai húzásánál a következő számokat húzták ki: 20.000 koronát nyert: 21709. — 10.000 koronát nyert: 89111. 5000 koronát nyert: 79654. 2000 koronát nyertek: 2065 2205 10166 15836 21176 22847 23948 29675 31709 31848 37394 38151 40851 44121 45911 48030 49830 52239 53443 62170 63276 64639 65165 67915 75565 70359 76781 81811 82862 82894 86806 88156. — 1000 koronát nyertek: 3466 3857 7109 8066 11018 13038 16334 17501 19863 20573 26227 32165 33657 34076 34165 35137 36229 59935 41684 44932 46061 46638 47367 47487 50447 59486 51161 52297 52519 53614 54514 60145 62829 67938 71690 72261 74532 90595 94147 94650 97919. — 500 koronát nyertek: 542 2332 2549 3520 4990 9588 14520 15326 16285 16540 16720 17661 17711 18747 19041 24081 24130

25197	26056	28450	28886	29998	31512	32272
32416	32683	35534	35685	38359	38515	40199
41304	42423	42693	43514	45169	44984	47858
48076	51466	52036	64558	54597	63325	63726
65355	65327	65695	65904	70784	71832	72458
72742	73658	76312	76441	76662	77812	77817
78824	79200	79710	31485	81682	82734	83467
87655	88719	89497	90949	93882	95108.	A

többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, szeptember 22.

Az irányzat szilárd.

Osztrák hitel	—	—	—	—	—	373.—
Magyar hitel	—	—	—	—	—	385.50
Allamvasut	—	—	—	—	—	347.75
Rimamurányi	—	—	—	—	—	345.53
Magyar jelzalog	—	—	—	—	—	244.50
Salgótarjáni	—	—	—	—	—	341.—
Wagon-kölesön	—	—	—	—	—	623.—
Villamosvasut	—	—	—	—	—	225.—
Magyar leszámítoló	—	—	—	—	—	353.25
Iparbank	—	—	—	—	—	104.25
Budapest közuti	—	—	—	—	—	404.50
Kereskedelmi	—	—	—	—	—	101.50
Déliavasut	—	—	—	—	—	65.08

Határidők.

Budapest, szeptember 22.

Készáru buzában az irányzat szilárd volt, és 40,000, mm. forgalom mellett az árak — krral magasabban jegyeztettek.

Buza októberre	—	—	—	—	—	8.39
Buza áprilsra	—	—	—	—	—	8.76
Tengeri szept.	—	—	—	—	—	5.05
Uj tengeri	—	—	—	—	—	5.18
Rozs okt.	—	—	—	—	—	6.58
Zab okt.	—	—	—	—	—	5.—
Káposzta, repce, aug.	—	—	—	—	—	11.80

Bécs, szeptember 22.

Az irányzat szilárd.

Osztr. hitel	—	—	—	—	—	370.75
Magyar hitel	—	—	—	—	—	381.—
Allamvasut	—	—	—	—	—	342.78

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsden 1899. szeptember 22-én

Magyar aranyjáradék 4%	—	—	—	—	—	117.75
Magyar koronajáradék	—	—	—	—	—	95.—
Magyar vasuti kölesön aranyban 4,00%	—	—	—	—	—	120.25
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2,00%	—	—	—	—	—	100.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	—	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	—	94.25
Italmérségi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	—	99.75
Horvát-szlavón földtehermentési kötvény	—	—	—	—	—	96.—
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölesön	—	—	—	—	—	162.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölesön	—	—	—	—	—	140.—
Osztrák járadék papírban	—	—	—	—	—	99.65
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	—	—	99.55
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	—	—	117.75
Osztrák korona járadék	—	—	—	—	—	100.25
Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	—	137.—
Osztrák magyar bankrészevény	—	—	—	—	—	305.—
Magyar hitelbankrészevény	—	—	—	—	—	380.75
Osztrák hitelintézeti részevény	—	—	—	—	—	371.25
Párisi vista	—	—	—	—	—	341.25
20 frankos arany (Napoleon d'or)	—	—	—	—	—	95.57
Németbirodalmi márka	—	—	—	—	—	59.00
London vista	—	—	—	—	—	120.65
20 márkás arany	—	—	—	—	—	11.76

NAGYVARADI SZINKÖR.

Evadbrélet 142. szám. Kisbrélet 142. szám. Páros.

Ma szombaton, szeptember hó 23-án,
a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

harmadszor:

SULAMITH
Jeruzsálem leánya.

Keleti opera 4 felvonásban. Szövegét írta: Goldfaden
Adolf. Zenéjét zertette: Davidsohn Emánuel.

SZEMÉLYEK:

Monaach, polgár Bethlehembben	—	—	—	—	—	Váradi Miklós.
Sulamith. leánya	—	—	—	—	—	Székely Irén
Absolon, a makkabeusok törzséből	—	—	—	—	—	Kassai K.
Abigail, a főpap leánya	—	—	—	—	—	Wlassák Vilma.
Rebeka	—	—	—	—	—	Miklósi Margit.
Ziporah	—	—	—	—	—	Komlósi Emma.
Eszter	—	—	—	—	—	Turchányi O.
Zingitáng, Absolon szerecsen szolgája	—	—	—	—	—	Iványi A.
Dajka	—	—	—	—	—	Váradiné
Avidonah	—	—	—	—	—	Leővei Leó.
Jeremiás	—	—	—	—	—	Nyárai Antal.
Beliázár	—	—	—	—	—	Heltai N.

Helyárak: Alsó páholy 4 forint, felső páholy 3 forint. Támlásszék I—VIII. sorig 1 forint. IX—XI sorig 80 krajczár. Zártzék I., II. és III. sor 60 krajczár. Első emelet I. sor 50 krajczár, második sortól 40 krajczár. földszinti állóhely 40 krajczár. Katona- és diákjegy a földszinten 30 krajczár. Közép karzat 30 krajczár. Oldal karzat 20 krajczár.

Egy színlap ára a pénztárnál 10 krajczár.

Kezdeté 7 óraker, vége 10 óraker.

Holnap vasárnap, szeptember 24-én

Délután fél négy óraker. Fél helyárakkal:

Fényes kiállítással, hatodszor:

AZ ÖRDÖG PILULÁI.

Látványos bohóság 3 felvonásban, 15 képen, énekkel és tánczszal.

Este hét óraker. — Rendes helyárakkal: negyedszer:

Sulamith, Jeruzsálem leánya.

Keleti opera 4 felvonásban.

A szerkesztővért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1899. évi május 1-től.

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad				Nagyvárad—Gyom.				Gyoma—Nagyvárad.			
V. v.		Sz. v.		Sz. v.		Th. v. sz. sz.		V. v.		Sz. v.		Sz. v.		V. v.	
Nagyvárad ind.	3 50	2 40	Vaskóh ind.	4 30	2 —	Nagyvárad ind.	5 50	2 37	Gyoma ind.	3 40	2 00				
V-Velenceze >	4 05	2 51	Lunka-Rézbánya >	4 42	2 43	Ósi >	6 09	2 51	Déva-Ványa >	4 37	3 03				
Félix-Fürdő >	4 32	3 13	Szudrics >	5 09	3 12	Uj-Palota >	6 24	3 05	Körös-Ladány >	5 13	4 12				
Kardó >	4 50	3 27	Belényes >	5 37	3 52	Gyires >	6 41	3 17	Szeghalom >	5 40	4 23				
Magyar Gyepes >	5 50	4 17	Sonkolyos >	5 58	4 15	Körösszeg >	7 02	3 36	Vésztfő >	6 12	5 02				
Tasádfő >	6 07	4 31	Belényes-Ujlak >	6 10	4 27	Szakál >	7 39	4 05	Kót >	6 38	6 95				
Drág-Cséke >	6 30	4 45	Borz >	6 19	4 37	Nagy-tóti >	7 55	4 21	Iráz >	6 52	6 26				
Magyar-Cséke >	6 50	4 55	Sólyom >	6 35	4 58	Komádi >	8 25	4 32	Komádi >	7 10	7 59				
Dused >	7 05	5 12	Gyanta >	6 56	5 19	Iráz >	8 42	4 49	Nagy-tóti >	7 22	7 15				
Szombatság-Rogoz >	7 46	5 47	Hollód >	7 10	5 34	Kót >	9 19	5 14	Szakál >	7 48	7 42				
Hollód >	7 58	5 58	Szombatság-Rogoz >	7 31	6 03	Vésztfő >	9 44	5 32	Körösszeg >	8 11	8 19				
Gyanta >	8 12	6 11	Dused >	7 55	6 34	Szeghalom >	10 34	6 13	Gyires >	8 33	8 33				
Sólyom >	8 38	6 36	Magyar-Cséke >	8 07	6 49	Körös-Ladány >	11 —	6 31	Uj-Palota >	8 47	8 56				
Borz >	8 53	6 50	Drág-Cséke >	8 26	7 17	Déva-Ványa >	12 03	7 21	Ósi >	9 03	9 19				
Belényes-Ujlak >	9 05	7 01	Tasádfő >	8 40	7 33	Gyoma érk.	12 45	8 06	Nagyvárad érk.	9 20	9 34				
Sonkolyos >	9 18	7 13	Magyar-Gyepes >	8 54	7 50										
Belényes >	10 04	7 47	Kardó >	9 27	8 31										
Szudrics >	10 27	8 09	Félix-Fürdő >	9 40	8 45										
Lunka-Rézbánya >	10 56	8 34	V-Velenceze >	10 01	9 09										
Vaskóh érk.	11 12	8 49	Nagyvárad érk.	10 11	9 19										

Székelyhid—Margitta				Margitta—Székelyhid					
V. v.		V. v.		V. v.		V. v.			
Székelyhid ind.	9 50	7 55	Margitta ind.	4 35	4 45				
Apátkeresztur >	10 46	8 41	Monos-Petri >	4 46	4 56				
V-Ábrány >	11 03	8 55	V-Ábrány >	4 57	5 08				
Monos-Petri >	11 16	9 06	Apátkeresztur >	5 13	5 26				
Margitta érk.	11 28	9 16	Székelyhid ér. reg.	5 54	6 07				

Füüdő-vonatok.															
Menetidj kiban állami vasuton			Sz. v.			Szept. 15-ig			Szept. 15-ig			Menetidj közutin			
I. o.	II. o.	III. o.	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Szept. 15-ig	II. o.	III. o.
—	—	—	9 05	11 27	—	—	—	5 38	—	—	—	—	—	—	—
30	—	—	9 12	11 32	2 34	4 25	5 44	7 25	9 14	10 28	—	—	—	—	—
—	10	—	8 55	11 17	02 20	4 11	5 28	7 11	9 00	10 13	—	—	—	—	—
40	22	15	8 42	11 04	02 07	3 51	5 15	6 58	8 42	10 —	—	—	—	—	—
40	22	15	8 38	11 —	02 03	3 47	5 11	6 54	8 38	—	—	—	—	—	—
40	22	12	8 20	10 42	01 52	3 35	4 54	6 43	8 23	9 53	—	—	—	—	—

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli döt jelentik. A *-gal jelzettek feltételes megálló helyek.